

ישראל שוחט, בן 74, מכפר גלעדי. 56 שנים בארץ. מראשוני ארגון השומר: "מדברים על כך שי חנוער של היום נופל מהנוער של אז. ואני אומר שזה אינו נכון. הוא אינו נופל ממנו. צריך רק לדעת איך לכוון, להדריך ולעודד אותם בכיוון הנכון. הנוער הזה, שמנסים כל כך להפחית מערכו, האהה לנו הרבה מאד פעולות שלא נפלו במאומה מ' אלו שעשה הנוער של שנים עברו."

יהודה בורלא, בן 74, מחיפה, סופר ומורה. יליד ירושלים: "הנוער בכל תקופה ותקופה הוא טוב. יש רק לפעמים אי הבנות. אבל ב' דור שלנו לית מאן דפליג שהנוער הטוב הזה הוא שהביא אותנו ב' כחזו עד הלום. בזמני נשא הנוער אידיאליים נשגבים בכוח. למנוער של היום יש אידיאליים, אלא שהוא נושא אותם איתו בצורה אחרת, ב' כלים אחרים — בידיע ובפיקחות."

אברהם שפירא, בן 90, מפתח תקוה. 80 שנה בארץ. זקן-השומר רים: "אי אפשר להגיד יותר טוב ו' אי אפשר להגיד יותר רע. אז היה מיעוט מובחר אבל זה היה בכל זאת מיעוט. ויש דברים שעם מיעוט קשה לעשות אותם היטב. שקר הוא שאמרתי פעם על הנוער של היום את אותם הדברים שמנסים לייחס לי. אבקס בכל תוקף להכחיש זאת. להיפך, אני גאה מאוד בנוער שלנו."

חיים בוגר, בן 84, מת-לאביב. 56 שנים בארץ. ממייסדי גימנסיה הרצליה: "כתוב, אל תאמר טובים היו הימים הראשונים מאלה. ומדוע כתוב שלא צריך לאמר דברים טוב מכיוון שנוהגים לאמר. לדעתי, טוב יותר הנוער של היום לאין ערוך מכל מה שהיה לפניו. הוא יודע לח' יות. הוא יודע לעבוד. זה נוער זה, ואני גאה בו ומאוסר שהצלחתי לגדל נוער כזה והרביץ בו תורה."

לוי אשכול, בן 65. 46 שנים ב' ארץ. ממייסדי דגניה: "אני סמוך שבנוער של היום ננוזים כוחות אדירים שמצפים לנקודת מיטען, ל' מנוף שיכוון אותו. אי אפשר לעשות השוואה בין הנוער של היום ובין הנוער של אז. הנוער של היום, אומ' רים ע'ו שהוא אינו טוב כמו ה' נוער שלפני כמה עשרות שנים, אבל זהו הנוער שעשה את סיני. זהו כוח פוטנציאלי גדול עד מאוד."

זקני הישוב מעושים: הנוער של אז ועל היום

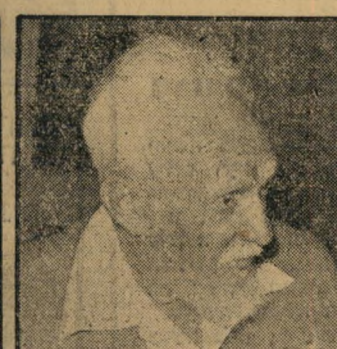
אברהם אדרומי, בן 76, מת-לאביב. 54 שנים בארץ. מורה-הציון הראשון בגימנסיה הרצליה: "הייתי כל השנים מורה בהרצליה. היה לי מעט קרוב עם נוער. אותו הנוער שהיה לי כשהייתי מורה היה נוער מצויין. עם הנוער של עכשיו אין לי כמעט עניינים. נכון שזה לא או' תו הנוער. אבל האשמה היא לא רק בהם אלא גם במחנכים ובת' הספר, ובכל הרקע החברתי שלהם."

אלתר אשכנזי, בן 62, יליד יסוד-המעלה, בנו של אחד המתיש' בים הראשונים במקום: "כל תקופה יוצרת את אנשיה. הנוער של אז חי בתקופה אחרת. אבל כשאנו נזכרים היום בימים של אז — מה היינו, בעצם? היום התנאים שונים ומטבעי שהנוער הוא אחר. אם היו אומרים לי היום לרכב על חמור שושה ימים לירושלים, לא הייתי עושה זאת בשום פנים, ואילו אז — כן."

שמואל דייין, בן 69, מנהלל. 52 שנים בארץ. חבר הכנסת לשעבר: "חושב' ני שבזמן ההוא היו יותר שאיפות. אידיאליזם. היום יש יכולת יותר, גבורה יותר. יש יותר אמצעים לכך. יש יותר ידיע ויותר בסיסיות. ל' נוער של היום הכל קל יותר. אבל את הבסיס כדי שהנוער של היום יוכל לבנות עליו את ביתו בקלות — בנו הקודמים, שהיו בשעת' הנוער של אז, מנשימי היש מאמץ."

נחום הלוי, בן 70, תושב המר' שבה כינרת ומראשוני פועלי היקב בראשון. 54 שנים בארץ: "טוב ורע זה דבר לא אבסולוטי. בנוער של היום יש דברים שלא היו אז. למ' של — עניין של לחימה. כשאני הייתי צעיר, לא יכולתי לעשות את מה שבני בגילי עושים היום. ה' ירידה היום היא מוסרית. זה מתחיל אצל ההורים ומהם מקבלים זאת גם בני-העורים. הלוקחים מהם דוגמה."

גיטה סוסקיין, בת 75, מת-לאביב. 50 שנה בארץ. אשתו של זקן הצל' מים מת-לאביב, אברהם סוסקיין: "אני כמעט לא מכירה בכלל את הנוער של היום. אבל עד כמה שמעתי, זה כבר לא מה שהיה לנו פעם. פות גדולות. אז היו כל הדברים האלה חשובים, ומה שחשוב עוד יותר, אז לא היו לנו בני-טובים. היום, נדמה לי, לא חסרים כאלה."

דוד יורעגאלין, בן 74, מהמושבה כינרת ואחד ממתישיה הראשונים. 55 שנים בארץ: "הנוער של אז היה צנוע. היו לו שאיפות, אידיאליים. עם או בלי נעליים. כיום קיימת רק ה' שאיפה לנחיות, קאריירה. חוסר הס' תפקות במועט בניגוד לנוער של אז, שמחיות לדברים שבקדושה, שלילת הסבר. אבל בכל זאת יש לזקוף הרבה לזכותו של הנוער של היום."

דוד תהר, בן 63, מת-לאביב. יליד יפו. אחד מראשוני הקצינים היהודיים במשטרת ארץ-ישראל: "ל' נוער בימים ההם לא היו הרבה מד' ריכים מפלגתיים. הם התחנכו לחיות על הארץ, בתוך הארץ אך לא מן הארץ... לא דרפו אחרי וילה ו' ארונות-קיר. הנוער של היום סומך על חמדניה שתפעל. הנוער של היום מבלה את זמנו בשטיות."

שרה יצקר, בת 65, 49 שנים בארץ. חברת קיבוץ עין-חרוד: "אי' נני סבורה שהנוער היום רע מהנוער בזמני. בבואי ארצה לא ידע הנוער עברית ולא היה נלהב. כשמסתכלים עליהם היום, הכל נראה טוב. היום חושבים שאז היו כולם מלאכים. כל ההגזמות מיתרות. גם עכשיו יש הנוער מסור ואוהב, הבונה את המו' לדת בכל לב ומקריב קורבנות."

שלמה יינשטיין, בן 88, 70 שנה בארץ. מראשוני המתישבים ב' סגרה, המורה העברי הראשון ב' ארץ: "לא רק הנוער, אלא כל הקהל היה בתקופתי הרבה יותר טוב. הוא מוסריות גבוהה, ומבחינה של אמו' נה, ולא דווקא אמונה דתית. יש בנוער של היום פנינים, שיס להת' גאות בהן, אבל זהו רק חלק קטן."

יהודה גוראריה, בן 65, מעיין חרוד איתור. 40 שנה בארץ. ממש' תתפיו הקבועים של מירוף התבור: "המושג, נוער' הוא בכלל טוב ו' מתמיד היה כן. אינני חושב שהנוער של היום גרוע מהנוער של אז. ה' זמן הוא האשם. התקופה. לגורמים חיצוניים יש השפעה רעה על הנוער שלנו. לולא היתה קיימת השפעה חיצונית רעה, היה הוא יותר טוב."

ההבדל היחיד בינם לבין המבוגרים מהם הוא שהם משוחררים מהאחריות המוטלת על הדורות אותם הם מתקים. אין להם צורך בקשרים חוקיים כדי לבוא ביחסי מין. הם משוחררים מדאגות-הקיום של המבוגרים. אין הם חושבים אפילו על עתידם, שכן עומדות בפניהם שנתים וחצי של שירות צבאי, שרק בתומו הם יהיו חייבים להחליט את ההחלטות המכריעות של חייהם. ואז, כשהם עומדים בפני החלטות גורליות, בשאלות כמו בחירת מקצוע, המשך השתלמות או נשואים, הם כבר קצרי-רוח לעבור את אותם השלבים שהמבוגרים מהם עברו בנעוריהם. הם רוצים להסתדר עד כמה שיותר מהר, להרחיח עד כמה שיותר ולא חשוב באיזה מקצוע, להקים במהירות את המסגרת המשפחתית שתפטור אותם מביעיותיהם האישיות ותניח להם להתמסר לבעיות של חיפוש בלויים וצבירת רכוש. רק כעשרה אחוז מהם בוחרים להמשיך בהשתלמות בחינוך גבוה. אבל מספר זה מטעה, משום שלא כל ההולכים ללמוד באוניברסיטאות ובכתי-מדרשה גבוהים אחרים עושים זאת כדי להשיג מטרות שהציבו לעיניהם. חלקם הניכר, בעיקר בני האמידים הנתמכים על-ידי הוריהם, ממשיך ללמוד מפני שוהי לבני הדרך המשוטה ביותר להשגת נוחיות מאכסמיאלית. השאלה היא מה הגורם לתופעות. התשובה ניתנת במלים — אלו הם ילדי רמת-החיים.

העליה ברמת-המחיה בישראל, שלגבי חלק ניכר מהאוכלוסיה היתה קיצונית ומהירה מאוד בשנים האחרונות, גרמה לאחירת הרדיפה אחרי מותרות ונוחיות מאכסמיאליות. אחירה זו היא גם שהביאה למצב הקיים, כפי שהוכיח הסקר האחרון שנערך על ידי בנק-ישראל, שרוב המשפחות בארץ מוציאות הרבה למעלה מהכנסתן. ואחירה זו מהחה גם את הגורם העיקרי והמכריע בעיצוב דמותו של הנוער הישראלי — כפי שנחשף בסידרות המאמרים על נוער ישראל 1960, אשר התבססה על מחקר מיוחד שנערך על-ידי העולם הזה. אין ספק שיש לרדיפה אחרי המותרות חלק גם בתופעות החמורות יותר, המתגלות מדי פעם בפעם בקרב הנוער, מעבר לתופעה הכללית של חיקוי המבוגרים. תופעות העבריינות, הבריאות והגברכות בקרב בני-הנוער, ההולכות ומתגברות משנה לשנה, מושפעות מאוירה זו. לכן חייבות לשמש העובדות והמסקנות שהתבררו בסידרה זו על נוער ישראל 1960, קריאת-אזהרה גם לגבי הנוער העומד מחוץ למסגרת התופעות של בני-טובים ועבריינים צעירים. כי דווקא אלה הממלאים את כיתות הגימנסיות, את צריפי תנועות-הנוער, את חדרי המסיבות הסאלוניות, ושלכאורה אין פסול בהתנהגותם החברתית, הם שיקבעו מה יהיו פני העתיד של החברה הישראלית.